

İlyas TEKİN*

“Sular hep aktı geçti / Kurudu vakti geçti.
Nice han, nice sultan / Tahtı bırakıp geçti.
Dünya bir penceredir / Her gelen baktı geçti.”

2021 yılı, **Yunus Emre**'nin vefatının 700. yıl dönümü olması sebebiyle **UNESCO** tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alındı. 30 Ocak 2021 tarihli *Resmi Gazete*'de yayımlanan Genelge ile 2021 yılı “**Yunus Emre ve Türkçe Yılı**” olarak ilan edildi. Türkçemizin medeniyet dili kimliğiyle bir kez daha dünyaya duyurulmasına vesile olacak “**Yunus Emre ve Türkçe Yılı**” hayırlı olsun.

a) Yunus Emre'nin Hayatı:

Yunus Emre'nin hicrî 638 (miladî 1240-41) yılında doğduğu, 82 yaşında (hicrî takvime göre) ve hicrî 720 (miladî 1320-21)'de vefat ettiği kaydedilmektedir.¹ Birçok yerde (**Bursa, Manisa, Erzurum, Eskişehir-Sarıköy, Karaman**'da) mezarı bulunmaktadır. Bu mezarların bir kısmı, birçok yerde gezip dolaşması, sevilip benimsenmesi ve bu velinin hatırasını ebedileştirmek için yapılmış olabilir. Bunlar içinde asıl mezarının **Karaman** veya **Sarıköy**'de olması daha kuvvetli kabul edilmektedir.²

Yunus Emre'nin doğum yeri hakkındaki rivayetlere dayanan farklı görüşler vardır. *Vilâyetnâme*'de³ onun **Sivrihisar**'ın **Sarıköy**'ünde doğduğu, mezarının da bu köye yakın bir yerde bulunduğu kaydedilmektedir.⁴

Mecdî'ye göre, **Tapduk Emre**'nin **Sakarya** nehrine yakın bir yerde yerleşmiş olduğu, **Yunus**'un ise **Bolu** çevresinde ikamet ettiği belirtilmektedir.⁵

Lâmî, **Yunus**'un **Kütahya** suyunun üzerinde bu suyun **Sakarya**'ya karıştığı yere yakın bir mahalde yattığını kabul ederek *Vilâyetnâme*'ye katılırken;⁶ **Âşık Çelebi**, onun **Bolulu** olduğunu yazmaktadır.⁷

* E. Üsküdar Milli Eğitim Md.
ilyastekin3453@gmail.com

info@turkaydergi.com

Yunus'un yaşadığı çevre hakkında **Bektaşî** geleneğinin olduğunu kabul eden **Fuad Köprülü**, onun XIII. yüzyılın son yarısında **Sivrihisar**'da yahut **Bolu** civarında **Sakarya** suyuna yakın köylerden birinde yetişmiş fakir bir **Türkmen** köylüsü olduğunu bildirmektedir.⁸

Sonuçta oluşan kanaate göre **Yunus**, **Orta Anadolu**'da **Sakarya** nehri çevresinde bir yerde doğmuş ve **Nallıhan**'a yakın **Emrem Sultan**'daki zâviyede **Tapduk Emre Dergâhı**'nda yetişmiştir. **Sarıköy**'deki arazisini zâviyeye bağışlamış, vefatından bir süre önce **Karaman**'da arazi satın almıştır.⁹ **Risâletü'n-nushiyye** ve **Divan** olmak üzere iki eseri bilinmektedir.

b) Hakkındaki menkıbeler:

Tarihî kişiliği ve destanî hayatına dair menkıbeler vardır. Üç tanesinden kısaca bahs edelim:

1- **Hacı Bektâşi Veli ve Tapduk Emre ile:**

İlk ve en geniş malumat **Uzun Firdevsî**'nin (ö. 918/1512) yazdığı sanılan *Vilâyetnâme-i Hacı Bektâşi Veli*'de yer almaktadır. Buna göre **Yunus Sarıköy**'de yaşayan, çiftçilikle geçinen fakir bir kişidir. Önce buğday almak üzere **Kırşehir**'e yakın **Karahöyük**'e gider, bir süre **Hacı Bektaşî Veli** (1209-1271)'nin yanında kalır, geri döneceği sırada buğday yerine **Hacı Bektaş** ona “nefes” vermeyi teklif eder, fakat **Yunus** ısrar edince kendisine dilediği kadar buğday verilerek gönderilir. Köyüne yaklaştığı sırada buğdayın bir gün tükeneceğini, nefesin ise tükenmeyeceğini düşünerek tekrar tekkeye döner ve nasip ister. Durum **Hacı Bektaşî Veli**'ye arz edilince o, “**Bundan sonra olmaz. Biz o kilidin anahtarını Tapduk Emre'ye verdik, varsın nasibini ondan alsın.**” der ve onu **Tapduk Emre**'ye gönderir. **Yunus** da **Tapduk Emre**'nin yanına giderek durumu ona anlatır. **Tapduk Emre** halinin kendisine malum olduğunu, hizmet edip emek vermesi halinde nasibini alacağını söyler.

Yunus, kırk yıl boyunca erenler meydanına eğrinin yakışmayacağı düşüncesiyle tekkeye sadece düzgün odun taşır. Erenlerin **Tapduk Emre**'nin tekkesinde büyük bir meclis kurdukları bir gün mecliste **Yunus Emre** ile birlikte **Yunus-ı Gûyende** denilen başka bir **Yunus** daha bulunur. **Tapduk Emre** cezbeyle gelince **Gûyende**'ye, "**Yunus, söyle!**" der, fakat **Gûyende** duymaz. **Tapduk Emre**, bu sözü üç defa tekrarladığı halde, **Yunus-ı Gûyende** yine duymaz. Bu defa **Yunus Emre**'ye döner ve: "**Yunus, haydi, vakit geldi, o hazinenin kilidini açtık, nasibini aldın, hünkârın nefesi yetişti, sen söyle!**" der. Gönlü açılan, dili çözülen ve gözlerinden perde kalkan **Yunus**, şevk denizine dalıp dünya durdukça duracak olan, inci ve mücevher değerinde sözler söylemeye başlar.¹⁰

Yunus, cezbelenir ve sanatını bırakıp **Tapduk Emre**'ye derviş olur. *Vâkı'ât*'taki bir rivayette **Yunus Emre**'nin onun kızıyla evlendiği, **İsmail** adında bir çocuğu olduğu, pîrinin nefesinin bereketiyle şair olduğu belirtilir.¹¹

2- Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî ile:

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî (1207-1273)'nin **Yunus** hakkında, "**İlâhî menzillerin hangisine çıktım, onu geçemedim**" dediği nakledilmektedir.¹² **Yunus Emre** ile **Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî** arasında geçtiği aktarılan başka bir rivayete göre; **Yunus** bir gün karşılaştığı **Mevlânâ**'ya, "**Meşnevî**'yi sen mi yazdın?" diye sormuş; **Mevlânâ** "evet" deyince; **Yunus**, "**Uzun yazmışsın, ben olsam, 'Et ü kemik büründüm / Yunus diye göründüm' derdim**" demiştir.¹³

3- Molla Kasım Gelir:

Diğer bir halk rivayetine göre: **Yunus** 3000 şiir söylemiş, daha sonra **Molla Kasım** adlı bir zâhid (takva sahibi bir kul), bunları şeriata aykırı bularak 1000 tanesini yakmış, 1000 tanesini suya atmış, kalan 1000 şiiri okurken, "**Derviş Yunus bu sözü eğri büğrü söyleme / Seni sığaya çeken bir Molla Kasım gelir.**" beytine rastlayınca pişman olup tövbe etmiş ve **Yunus**'un velî olduğuna inanmıştır.¹⁴

c) Tasavvuf yolunda yetişmesi:

Yunus Emre'nin tasavvuf yolunda yetişmesinde şüphesiz **Tapduk Emre**'nin çok büyük payı vardır.

Âşık Yunus, mürşidinin tekkesinde senelerce manevi olgunluk elde etmeye çalışıp piştikten sonra, onun izniyle, insanları irşat ve gönülleri ilâhî aşkla tutuşturmak için, oradan ayrılmış ve çeşitli memleketleri gezip dolaşmıştır. **Yunus Emre** derviş olarak Anadolu'ya, Azerbaycan'a ve İran'a seyahat etmiş; Şam, Şiraz, Tebriz, Maraş, Nahcivan, Kayseri, Sivas gibi çok sayıda şehirde bulunmuştur.¹⁵

Ancak **Buhara** tarafından **Anadolu**'ya gelen **Sinan Efendi** yahut **Sinan Ata** adlı **Orta Asyalı** bir **Türk** mürşid tarafından irşad edildiği de ifade edilmektedir. Üzerinde **Hoca Ahmet Yesevî** (1093 -1166)'nin tesirlerini görmek ve bir **Yesevî** dervişi olması da mümkündür.¹⁶

Hoca Ahmed Yesevî ile **Yunus Emre**'nin sanat unsurları birbirinin aynıdır. Bununla beraber **Fuad Köprülü** şu tespitte bulunur: "**Yesevî**'den çok daha yüksek bir hassasiyete mâlik ve çok daha şahsî bir sanatkâr, çok daha heyecanlı ve çok canlı bir mutasavvıf; bütün **Türk edebiyatı, menşelerinden bugüne kadar, ondan daha büyük bir mutasavvıf ve şair yetiştiremedi.**"¹⁷

Şüphesiz bu, şiir yönündendir. Yoksa **Hoca Ahmed Yesevî**'nin **İslâm**'ı yaymadaki hizmetleri asla hafife alınamaz. Rivayete göre, on iki bini kendi yaşadığı bölgede, doksan dokuz bini de uzak ülkelerde bulunan talebe ve müritlerini çeşitli bölgelere göndererek **İslâm**'ı yaymaya çalışmış ve bu sayede **Türkistan, Horasan, İran, Azerbaycan, Anadolu ve Balkanlar**'da ektiği bereketli tohumlar günümüze kadar tesirini göstermiştir.¹⁸ Gerçek tasavvuf da budur. Özellikle **İslâmiyet**'i **Türlere** sevdirmek, **Ehli Sünnet** itikadını yaymak ve yerleştirmek gayesiyle **İslâm**'a ve insanlığa çok büyük hizmetler yapmıştır. Bu bakımdan O'na çok şey borçluyuz.

d) Yunus Emre'nin Ummîliği ve Tasavvuufa bağlılığı:

Yunus Emre, ümmî bir dervîştir. Önce "**Ümmî**" kelimesini açıklamak gerekir. **Ümmî**, "**annesinden nasıl doğmuşsa, öyle kalıp okuma yazma bilmeyen okumamış**" demektir.¹⁹ Bu tabir, Kur'an-ı Kerim'de Peygamberimiz için kullanılmaktadır. Okuma bilmeksizin bütün ilimleri ve ledünnî (insanların bilmediği ve sadece Allah (cc)'ın seçtiği kullarına bahşettiği bir sır ve gayb ilmi)

hakikatleri bilmiş olmalarından dolayı Peygamber Efendimize sıfat olmuştur.²⁰ Bundan dolayı **Yunus Emre** için de kullanılmış olabilir. Çünkü **Ümmî** cahil demek değildir. **Ümmî** ile cahil arasında çok fark vardır. **Ümmî**, yalnız okuyup yazma bilmeyendir. **Cahil** ise biraz okuyup yazma bilse de bir şey bilmeyendir. Her ümmî cahil değildir. Anadan kör doğmuş birçok kimse, tabii olarak okuyup yazmaktan mahrum olduğu halde, birçok ilim ve fende bilginler arasına girmişlerdir.²¹ Bu bakımdan **F.K. Timurtaş**'a göre ise **Yunus Emre** ümmî değildir.²²

Mutasavvıflara göre ilim ikiye ayrılır. **Zâhir** ilmi veya şariat ilmi, **bâtın** ilmi veya hakikat ilmi. İkincisine "**irfan**" derler. Medreseler, zâhir ilmi veya şariat ilmi mahallidir; asıl irfan mahalli tekkeler olup mürşitlerden ilham yolu ile elde edilir. **İsmail Hakkı Bursevî** hazretlerine göre, Peygamberimizin nübüvvet ve velâyet nuru olmak üzere iki nuru vardır. Nübüvvet nuru, şariat nuru, velâyet nuru ise hakikat nurudur. Resûl-i Ekrem, kıyamete kadar biri zâhir, diğeri bâtınla alakalı bu iki nurla aramızdadır.²³

Sâliklerin zâhiren âlim olsa bile, bâtında ümmî olmaları bu sebeptedir. Peygamberimize hem ümmî ve hem de âlim denmesi bundan dolayıdır; şeriata göre âlim, hakikate göre ise ümmîdir. Çünkü hakikat ilmini kimseden öğrenmediği halde, şariat ilmini **Cebrail** (as)'dan öğrenmiştir.²⁴ **Ümmî** kelimesi üzerine ayrı bir yazı yazılabilir, ama bu kadarla iktifa ediyoruz.

Yalnız sahtelerinin ortaya çıkması sebebiyle, gerçeklerini sahteleriyle karıştırmamak lazım. Bazısının ne tasavvufla ve ne de tekke ile hiç alakası olmadığı açıktır. Belki de kasıtlı olarak ortaya çıkarılmaktadır. Her şeyin sahtesi olabilir. Tarihte sahte ilahlar çıktığı gibi, sahte peygamberler de çıkmıştır. Ama sahtesi var diye gerçeği inkâr edilemez. Gerçekte tasavvuf ve tarikat vardır ve hedef, sadece Allah (cc) rızası için güzel ahlaka sarılarak "**emri bil-maruf ve nehyi anıl-münker**", yani iyiliği yaymak ve kötülüğü kaldırmak görevini yapmaktır. Buna aykırı hareket edenlerle ilgili **Yunus**'un: "**sen derviş olamazsın.**" diye güzel bir şiiri vardır.

Hoca Ahmet Yesevî ve benzerleri bunun en güzel örnekleridir. Allah (cc) onlardan razı olsun. Onlar olmasaydı bugün **Türkistan, Horasan, Anadolu ve Balkanlar**'da ve pek çok yerde farklı şeyler olurdu. Bu da ayrı bir konu...

Yunus Emre hiç okuma yazma bilmiyor muydu? **Fuad Köprülü** şöyle diyor: "**Biz Yunus'un eline kalem almadığı hakkındaki itirafını ve eski kaynakların bu husustaki ifadelerini aynen ve sarahaten kabul edemiyoruz. Tam manasıyla ümmî bir derviş, ufak nefesler ve ilahiler yazsa bile, Yunus Divanı'nın başındaki, hemen hemen beş yüz beyti aşan uzun bir mesnevî parçasını, mümkün değil, yazamazdı. Lâkin onun Hurûf-i hecâyı** (Alfabeyi meydana getiren harfler dizisi) **telaffuz edememesi iddiası nasıl bir ifrat eseri ise, bu saf dervişi tam manasıyla okumuş, medrese görmüş bir adam saymak da bir tefrit eseridir...**"²⁵ Devam ediyor, ama bu kadarı yeter. Kanaatimizce bu doğru bir tespittir. Yani o, cahil manasında ümmî değil; aksine hikmet sahibi, zamanının bütün sistemlerini çok iyi bilen; **Gölpınarlı**'ya göre ise, **Sa'dî Şîrâzî**'den ve **Mevlânâ**'dan tercüme yapacak kadar **Farsça** ve **Arapça** bilen,²⁶ birçok âyeti kerime ve hadisi şerif meallerini şiirleştiren, **İran** ve **Arap** şairlerinin eserlerini okuduğu bilinen irfan sahibi bir arifti. Nitekim şöyle diyor.

*"Elif okuduk ötürü,
Pazar eyledik götürü,
Yaradılanı hoş gördük,
Yaradan'dan ötürü."*

*"Dört kitabın manisin okudum ezber ettim,
Aşka gelince gördüm bir uzun hece imiş."*

e) **Büyük Türk Mutasavvıf ve Şairi:**

Türk milletinin yetiştirdiği şair ve velilerden biri olan **Yunus Emre**, 7 asırdan beri tüm insanlığa mesajlar sunan hem doğuda ve hem de batıda şiirleri zevkle ve hayranlıkla okunan ve dinlenen müstesna bir şahsiyettir. **Türk**'ün, **Türkmen**'in, **Oğuz**'un, köylünün, şehirlinin, çarşı, medrese ve tekkenin ortak sevgilisi; sözcüsü, şairi, sanat, aşk ve zevk öncüsüdür. Her konuyu kendine mahsus sözlüğü, mecazları, tefekkürü ve iç burukluğu ile söyledi.

Vefatından sonra, bazıları gibi, unutulup gitmedi; aksine şöhreti bütün **Anadolu** ve **Rumeli**'de yayılarak bütün halk sınıfları arasında 700 yıldan beri yaşadı ve yaşıyor. Bu bakımdan büyük bir halk şairidir.

Tasavvufa bağlı olduğu için, tasavvufun önem verdiği güzel ahlak sahibi olmak, kimseyi yermemek, nefis, şeytan, heva ve heveslere uymamak, geçici dünyaya aldanmamak, alçak gönüllü olmak, Allah Teâlâ'yı sevmek, marifetin değerini bilmek, hakikat için çalışmak, gönül kırmamak ve ölmeden önce ölmek, onun şiirlerinde ve hayatında işlediği ve uyduğu çok önemli prensiplerdir.

f) Sevgi ve İnsan Sevgisi:

Ona göre sevgi her şeyde temel esastır. İnsanı sevmeyince, kalbinde insan sevgisi olmayınca, ister medresenin baş müderrisi, ister allamei cihan olsun, ne kıymeti var! İnsan sevgisine ulaşmak için vasıta olan ilim, gayesini peşin olarak reddederse, o ilmin sağladığı fayda ne olabilir?

“Gelin tanış olalım, işi kolay tutalım.

Sevelim, sevilelim dünya kimseye kalmaz.”²⁷

mısraları sevgiyi ne güzel ifade ediyor.

Yunus'un en çok kıymet verdiği hususlardan biri de kalp kırmamaktır. Çünkü ona göre gönül insanın kıblesidir ve bir mümin kalbini kırmak, ibadetlerin de tesirini azaltmak demektir. İşte tam bu noktada sabır ve ahlak devreye girer. Gönül kırmayı iki cihanın bedbahtı olarak görür:

*“Gönül Çalabın tahtı Çalap gönüle baktı,
İki cihan bedbahtı kim gönül yıkar ise.”*

*“Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil,
Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil.”²⁸*

Yunus Emre'ye göre ilim, ancak “**irfan**” ise değerlidir. “**İrfan**” ise, kendini bilmek ve kendi içindeki ilâhî cevheri sezmeğdir.

“İlim, ilim bilmektir./ İlim kendin bilmektir.

Sen kendini bilmezsin, / Ya nice okumaktır?”²⁹

Şiirlerinde, isminin önüne “**Âşık, Bîçâre, Kul, Koca, Tapduklu, Miskin, Derviş**” gibi sıfatlar getirerek, bazen de **Yunus Emrem** veya sadece **Yunus** mahlasını kullanır. Bu bakımdan **Hoca Ahmet Yesevî** ile aralarında müşterek noktalar vardır.³⁰

g) Türk Tasavvuf ve Edebiyatındaki Yeri ve Sanatı:

Hoca Ahmed Yesevî ile başlayan tekke şiiri geleneğini kendine mahsus üslubuyla yeniden ortaya koyan **Yunus Emre**, yaşadığı zaman ve daha sonraki çağlarda **Türk tasavvuf** ve **Türk Edebiyat** tarihinde önemli bir yere sahiptir. Tasavvufu derinden kavrayıp yaşayan; ilâhilerinde samimiyet, heyecan, aşk ve akıcı bir üslupla insanlığı ilâhî aşka, sevgiye, kardeşliğe, şefkat ve merhamete davet eden büyük bir şairdir. Tarif ettiği insan “**insanı kâmil**”, olgun insandır. Yedi asır geçmesine rağmen ilahileri halk arasında okunmaya devam etmekte, mesajları evrensel bir nitelik göstermektedir. Müslim, gayri Müslim ve farklı ideoloji sahipleri, herkes, **Yunus**'un sözlerinde kendileri için teselli olacağı bir ders bulabilmektedir. Bazı ilim adamları savunduğu insancıl düşünceleri nedeniyle **Yunus**'u “**hümanist**” diye nitelendirse de, onun öncelikle dinini iyi yaşayan bir Müslüman ve mutasavvıf olduğunda şüphe yoktur. Şiirlerinde halkın dili **Türkçeyi** kullanması ona ayrı bir özellik katmaktadır ve çok yönlü bir şahsiyettir. **İbni Arabî, Hoca Ahmed Yesevî, Hacı Bektaş Veli** ve **Mevlânâ** ekolüne bağlı **Yunus**'ta insan hangi dinden ve ırktan olursa olsun sevmeye ve hoşgörüyeye layık bir varlıktır.

Arapça **Rûhul-Beyân** tefsiri ve **Muhammediye Şerhi** yazarı mutasavvıf **İsmail Hakkı Bursevî** hazretleri de, bu büyük şairin birçok beytini naklederek kendisinden takdirle bahisle **Yunus Emre**'yi **Türkçe** şiir yazan mutasavvıf şairlerin en büyüğü ve yol gösterici olarak anlatır.³¹ **Yunus Emre** arûz veznini kullanmakla beraber, ilâhilerinin büyük kısmını hece vezniyle yazmıştır.³²

Yunus Emre'nin sanatı tamamıyla millî, tamamen **Türk**'e ait bir sanattır. Başlıca iki büyük esas ve unsur vardır. Biri, ona tasavvufî ve ahlakî esasları veren İslâmî unsurdur ki, esasî teşkil eder. İkincisi, lisanını, edasını, veznini, şeklini veren milli unsur. Bu iki unsur **Yunus**'ta öyle kaynaşmıştır ki, meydana gelen sanat, tamamen milli, zevk bakımından tamamen **Türk**'tür. Bu milli sanatın kendine mahsus seciyeleri vardır. Safvet (saf, temiz, pak) ve samimiyet, basitlik, vuzuh ve kuvvet gibi.

Yunus'u okurken-dinlerken karşımızda sade, masum, gözleri şefkat ve sevgi dolu bir dervişin ilâhî bir lisanla terennüm ettiğini duyarız. Onda yapmacık, gösteriş, merasim yoktur. En derin ve en müşkil (zor) metafizik meseleleri hayret verici bir açıklıkla anlatır. İfadesi kuvvetli ve inandırıcı, en çetin konuları ortaya koyma tarzı basit ve samimidir.³³

h) Hak Âşığı ve Peygamber Âşığı Bir Şairdir.

1- a) **“Bana Seni Gerek Seni”** şiiri, Hak âşığı olduğunu ne kadar güzel ifade ediyor:

*“Aşkın aldı benden beni, bana seni gerek seni.
Ben yanarım dün ü günü, bana seni gerek seni.
Ne varlığa sevinirim, ne yokluğa yerinirim,
Aşkın ile avunurum, bana seni gerek seni.
Aşkın âşıklar öldürür, aşk denizine daldırır,
Tecelli ile doldurur, bana seni gerek seni.
Aşkın şarabından içem, Mecnun olup dağa düşem,
Sensin dün ü gün endişem, bana seni gerek seni.
Sofilere sohbet gerek, Ahilere Ahret gerek,
Mecnunlara Leyli gerek, bana seni gerek seni.
Eğer beni öldüreler, külüm göğe savuralar,
Toprağım anda çağıra, bana seni gerek seni.
Cennet Cennet dedikleri birkaç köşkle birkaç hûri,
İsteyene ver sen anı, bana seni gerek seni.
Yunus'dürür benim adım, gün geçtikçe artar odum,
İki cihanda maksudum, bana seni gerek seni.”*

1 -b)

*“Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlâm seni,
Seherlerde kuşlar ile çağırayım Mevlâm seni.
Sular dibinde mâh ile sahralarda âhu ile
Abdal olup olup 'ya hû' ile çağırayım Mevlâm seni.”*

2-Peygamber âşığı olduğunu anlatan şiiri:

*“Canım kurban olsun senin yoluna,
Adı güzel kendi güzel Muhammed.
Gel şefaate eyle kemter (değersiz) kuluna,
Adı güzel kendi güzel Muhammed.
Mü'min olanların çoktur cefası,
Ahirette vardır zevkü safası,
On sekiz bin âlemin Mustafası,
Adı güzel kendi güzel Muhammed.
Yunus neyle iki cihanı sensiz,
Sen hak peygambersin şeksiz gümansız,
Sana uymayanlar gider imansız,
Adı güzel kendi güzel Muhammed.” (sa)*

Şiirleri, hepsi birbirinden güzel! **Ahmet Kabaklı**'yı rahmetle yâd ederken onun **Yunus Emre** diye bir kitabı vardı; kapağının üst tarafında şu şiir yer alıyordu:

*“Fukara kalbine her kim dokuna,
Dokuna sinesi Allah okuna!”*

Son olarak kulaklara küpe olması gereken **“sözle”** ilgili bir şiiriyle bitirelim:

*“Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı,
Söz ola ağulu aşı bal ile yağ ede bir söz!”*

Kaynak:

- 1 Komisyon, Tercüman, Evliyalardan Ansiklopedisi, İstanbul 1990, c: 3, s: 470; TTK Belleten, XIV/53 [1950], s. 85-89; İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 600.
- 2 Komisyon, Tercüman, Evliyalardan Ansiklopedisi, İstanbul 1990, c: 3, s: 470; Fuad Köprülü, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara 1984, s: 274-278.
- 3 DİB Ktp, nr. 714, vr. 128a.
- 4 Fuad Köprülü, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara 1984, s: 261.
- 5 Şekâik Tercümesi, Trc. Muharrem Tan, İstanbul 2007, s. 78.
- 6 Lâmiî, Nefehât Tercümesi, s. 691.
- 7 Meşâirü'ş-şuarâ, haz. Filiz Kılıç, İstanbul 2010, II, 689.
- 8 Fuad Köprülü, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara 1984, s. 262-265; İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 600.
- 9 Nilüfer, sy: 4, 1945, s: 68; Gölpınarlı, Yunus Emre ve Tasavvuf, İstanbul 1961, s: 63-64; İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 600.
- 10 Manâkib-ı Hacı Bektâş-ı Velî, A.Gölpınarlı, İstanbul 1958, s. 48-49; İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 600; Komisyon, Tercüman Evliyalardan Ansiklopedisi, İstanbul 1990, c: 3, s: 467.
- 11 Vâkî'ât-ı Üftâde, Hacı Selim Ağa kütüphanesi, s. 91, 256.
- 12 Bahrü'l-velâye, Süleyman Şeyhî, Berlin Staatsbibliothek, nr. 1683, vr. 143b.
- 13 İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 600.
- 14 İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 600.
- 15 İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 601.
- 16 Fuad Köprülü, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara 1984, s. 266-270, 299, 331.
- 17 Fuad Köprülü, Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, Ankara 1984, s. 336.
- 18 İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 1989, c: 2, 159-161; Komisyon, Tercüman, Evliyalardan Ansiklopedisi, İstanbul 1990, c: 1, s: 75-78.

- 19 Şemsettin Sâmî, Kâmûsı Türkî, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1986, s: 1420.
- 20 A'raf süresi /7, âyet: 157-158; Cum'a süresi /62, âyet: 2.
- 21 Şemsettin Sâmî, Kâmûsı Türkî, Tercüman Gazetesi, İstanbul 1986, s: 1420.
- 22 F.K.Timurtaş, Yunus Emre Divanı, İstanbul 1972, s: 15.
- 23 İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2001, c: 23, s: 103.
- 24 Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1984, s. 271-272.
- 25 Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1984, s. 273, 334.
- 26 A. Gölpinarlı, Yunus Emre ve Tasavvuf, İstanbul 1961, s: 100-101; İslâm Ansiklopedisi, TDV, İstanbul 2013, c: 43, s: 601.
- 27 Tercüman, Evliyalar Ansiklopedisi, İstanbul 1990, c: 3, s: 468.
- 28 Tercüman, Evliyalar Ansiklopedisi, İstanbul 1990, c: 3, s: 469. Çalap, Yaratan, yaratıcı.
- 29 Tercüman, Evliyalar Ansiklopedisi, İstanbul 1990, c: 3, s: 469.
- 30 Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1984, s:261-262.
- 31 İsmail Hakkı Bursevî, Muhammediye Şerhi, Ferahu'r-rûh, haz. Mustafa Utku, İstanbul 2002, c: 1, s: 82; Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1984, s: 280-281.
- 32 Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1984, s: 299-300.
- 33 Bkz, Fuad Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara 1984, s:332-333.